

БОРИС АПРИЛОВ

ДОКОСВАНЕ

/разказ/

В големия сух студ ти се струва, че градчето, лодките и морето са направени от желязо. По уличките няма никой, сякаш е настъпил ледников период. Вятърът бяга по паважа, блъска старите къщи, мъчи се да изкърти стрехите. Зъзнат камъните, зъзнат лозниците, зъзнат и музейните паметници, изпълнени с неразбираеми древни надписи. Развълнуваното море гневно съска по североизточната страна на полуострова.

Но новопостроеният хотел е топъл. Топлината му може да се усети дори отвън, ако се погледне през голямата витрина на хола. Там седят две жени по блузки и се смеят. Топло е и в коридора към ресторанта, където изведнъж става просторно и чисто: бели покривки, кристални чаши. Двете сервитьорки са облечени в лъскав черен сатен. Лицата им са бели, устните едри и червени.

Малко са заетите маси – рибари и няколко командировани от близкия окръжен град техници и служители. Фигурите на рибарите са наедрили с дебели пуловери и полушуби, а лицата им изглеждат смалени и уплашени. Приютени в тази крепост на топлината, те съзнават, че тук са получили временна защита, че съвсем друга е топлината на слънцето, което сега се е превърнало в абстракция – я го е имало, я не. Корабите и лодките в пристанището просто са забравени и ако някой случайно хвърли поглед към тях, отчаянието му нараства. Хората не могат да повярват, че същите тези кораби са ги возили, че в тях е туптяло вярно моторно сърце. Още по-безнадеждно е състоянието на чуждестранния екипаж, намерил подслон в залива. Тези рибари не само че не са у дома си, но са далеч от родината и ако поискат да бъдат около близките си, на всяка цена трябва да преодолеят зловещия морски простор. А сега-засега такава възможност няма. Има коняк. И други напитки се намират, но конякът е най-подходящ за такова време.

Край масата на чуждестранните рибари минава висока сервитьорка. Тя се носи като сияние. От нея се отделя сладникав аромат на евтин парфюм, но кой ти гледа сега дали парфюмът е скъп... Под сатенената престилка живеят свой, отделен живот гърдите ѝ. Над тях грее бяла нежна кожа, опъната от ключиците чак до черния ореол на косата ѝ – кожа, изпълнена с безброй овални места и капризни гънки, всичко създадено за ласки и целувки. Сервитьорката пристъпва внимателно и хем гледа да се покаже, хем се старее да запази достойнство, навярно да заяви, че тези красоти принадлежат на определен мъж, който може и да не е тук, но я очаква, така че погледите са си погледи... На страничната маса в ъгъла седят оркестрантите, които ще засвирят от седем. Тук те се чувствуват на заточение, броят дните и с нетърпение чакат да станат четирийсет и пет, да се махнат, да кажат: изпълнихме си задължението, сега пратете други!...

Така идват и отминават хората в градчето. Само местните жители са винаги тук, корави като древните камъни.

В групата на оркестрантите има една пианистка. Току-що станала от следобеден сън, леко замаяна, тя слиза в ресторанта. За редовната вечерна програма е рано, сега е едва четири, но къде другаде може да се отиде? Какво може да се прави? Пианистката е суха и мургава, кожата ѝ е пъпчива, а гърдите ѝ са плоски, но лицето ѝ издава лека интелектуалност. Тя полага нотната тетрадка върху пулта на пианото, вира се известно време в нея и поглежда струящата от прозореца светлина. Никой не може да каже достатъчна ли е тази светлина. Засвирва спокойно, отначало тихо, както изисква изпълнението на сонатите. Тази соната няма нищо общо с репертоара на оркестъра – може би пианистката е влюбена в автора или пък поддържа амбициите си за голямото изкуство. Тонове – ту леки и нежни, ту плътни и тежки – летят и запълват ресторанта, чужди за обстановката, за чашите и покривките, за греховните лица на сервитьорките и съвсем далечни за омърлушените брадясали рибари. Недотам сръчните ръце на пианистката изграждат пиесата плахо и въпреки това, личи си, че зад нея стои Бетховен.

Мъжете се мръщят. Това за тях е нищо – шум. Не е шлагер, не е циганска песен. Но може ли да се предотврати? Сега е време за почивка на оркестъра, който винаги е свирил за душата, пък изпълнява и някои желания. Най-добре е да не се обръща внимание на пианистката. Само от време на време някой се извърща към нея, за да я съжали. Мъжете шумят и разговарят за обикновени, прости неща... Времето тече. Пианото вече не ги дразни, те навикват с какофонията, възприемат я като нещо, което в края на краищата не може да попречи на разговорите. Сладко се разговаря в приятно затоплено помещение, докато вън е зима. Вън са безлюдните улички, сивите къщички, а в къщичките край икономично поддържаните печки се таи ежедневието: жените, децата, бабите и дядовците, братята и сестрите... Свири си, момиче, твоите глупости! Ние няма да те слушаме!

Но мъжете не знаят и не могат да си обяснят защо са млъкнали. Разговорите са утихнали, в ресторанта господствуват звуците на пианото. Да, те чисто и просто слушат музика. Каква е тази музика? Защо си свири? На кого е нужна? Не могат да си отговорят. Някои хващат чашите, но не ги вдигат, остават в тази поза, обзети от непознатите тонове, а други все по-често се обръщат към пианото – да видят изпълнителката. Играта на нейните пръсти ги забавлява. Ръцете тичат по бялото поле на клавиатурата, покачват се по черните клавиши, препускат, подскачат, чоплят – събуждат спящите в

инструмента тонове. Властта на музиката нараства и докато усетят, и рибарите, и техниците, и командированите служители от близкия окръжен град се унасят. Едни мислят за пронизани от слънце води с бавно поклящани водорасли, между които се промъква рибно ято, други си спомнят за светлите петна на младостта – за дюни, за ветрове или за парещи пясъци, по които тичат боси детски крака. Техниците дочуват равномерна музика от мотори без дисонанс, вдъхват мирис на нафта, а тя ухае на роза. Или пък чувствуват тъга – тъгата е жива и сладка, тя не потиска, а възбужда дишането. Бедността и черните моменти се стопяват, изгарят в пламъка на домашното огнище, което мирише на риба...

Укротени са и чуждестранните рибари. Още малко им трябва да се натряскат с коняк, но сега са тихи и хрисими като деца. Обикновено музиката ги е подвеждала да се напиват, но тази ги кара само да стискат чашите и да слушат. Някои поглеждат пианистката със скрита надежда, че преди малко са се излъгали, че не е грозна. Но действителността е жестока, момичето наистина си е същото, нищо не го е разкрасило: същото сухо лице и плоски гърди. По-важното е, че и сервитьорката е изгубила магията си над тях, станала е незначителна, ненужна, не разбират защо е трябвало да я следят с погледи и сякаш не е толкова важно вече ще подаде ли или не.

Рибарите в дебели полушубки и ушанки с умалени лица вече не гледат уплашено. Очите им са замислени и обърнати към странния свят на музиката. Те не знаят да мразят ли човека, който е създал тези тонове, или да го обичат, и мъка ли е това, което чувствуват, или радост...

Момичето нанася последните удари, затваря капака на пианото, прибира тетрадката. В тишината хората се чувствуват като изхвърлени на далечен бряг.

Първа се окопитва сервитьорката, прибира няколко бутилки и тръгва към бюфета, но в походката ѝ липсва предишната самонадеяност.